

דבר הדהוראה

השיעור והתשובות נמסרו מפי מורינו הגאון רבי משולם משולמי שליט"א

הלכות מבשל בשבת

סי' ש"ח [שיעור 2]

חימום מטלית רטובה, או ידיים רטובות ע"ג רדיאטור

בשאלה זו באים אנו לדון האם יש בישול בדבר ההולך לאיבוד. דבמשכן בישלו סממנים שהתרככו ונשארו. וכן למדים לגבי אוכלים שמתבשלים ונשארים.

דעת החת"ס שאין איסור בישול בדבר ההולך לאיבוד

החת"ס בשו"ת, יו"ד סי' צ"ב, כותב גבי שמן שבנר אין בו משום מלאכת מבשל, היינו, שנרתח השמן ודולק, אלא משום מבעיר. ומשום דבמשכן המתבשל היה נשאר, משא"כ כאן נעלם ועל כן אין איסור בישול בכה"ג.

ראיות לסתור דברי החת"ס

אך מתוס' ביבמות ו' ע"ב, מתבאר שהטיית השמן בנר חייב משום בישול. וכן משמע במ"ב סי' ש"א ס"ק קס"ט, אודות דברי השו"ע בסעי' מ"ו, בגדים השרוים במים, אסור לנגבם סמוך לאש, כתב המ"ב, דישי איסור תורה משום מבשל. ונראה, משום דהמים מתאדים מחום האש, ואף שאינם נשארים. אמנם, בשו"ע, נראה דהאיסור מדרבנן. וכן מתבאר מדברי החי"א שכתב בנשמת אדם בכלל כ' מהירושלמי, פ"ב סוף הל' ה' המעלה איברים בשבת ע"ג המזבח להתאכל חייב משום מבשל, מכיון שהוא רוצה באיכול כמבשל הוא. וביאור דבריו, דאיברים המוקטרים נשרפים כולם. וכן בשבת ג' ע"ב, קנסו לא לרדות הפת, ואם נשרף אין בו איסור, מדוע קנסו. ע"כ יש ליזהר, מלהניח **מגבת** כאשר חוזר מהמקוה ע"ג הרדיאטור. וכן הדין גבי, **חלה קפואה**, כאשר רוצה להניחה ע"ג הפלאטה, ע"מ שתתייבש.

צנימים

למרות שהחלה כבר ראויה לאכילה, יש איסור לחממה עד כדי שתגיע לכדי צנימים, ולא משום המבואר לעיל, איסור בישול, דאין הלחות המתאדה ממשית, אלא, משום שגורם טעם חדש בחלה,

היינו, צלייה אחר בישול, ואף דהוי מחלוקת הראשונים, מ"מ, יש להחמיר בכך.

חלה פריכה

אמנם, בכפה"ח ובאול"צ פסקו לאסור, מ"מ בחזו"א מבואר, דאם כל האיסור רק כוונתו לפריכות, אך אם כוונתו לחימום מותר אף שנפרך ע"י כך, דכיון דצלייה אחר בישול תליא במח' ראשונים, כולי האי אי"צ להחמיר. ואם רוצה להחמיר, יניח את החלה בשקית, שעל ידיה מתחממת ולא נעשית פריכה.

הרים מכסה הקדירה ונטפו טיפות על הפלאטה ונתאדו

יש לדון, האם עבר איסור, דהפך מים לאדים. רע"א בס' ש"א, אודות דברי שהובאו לעיל, ביאר, שיש בישול במים הבלועים בבגד כשעומד כנגד האש, רק אם לא מבושלים, אך מבושלים, לשו"ע, כ"ז שהי"ס, ולרמב"ם, הסובר דאין בישול אחר בישול, אף אם אין הי"ס, משום שאין בישול במים מבושלים שנתאדו.

מכשיר אדים חמים

אם רוצה להוסיף מים בשבת למכשיר, כאשר נתאדו כל המים, אם הפעילו מבעו"י ע"י שעון שבת, יכול להוסיף מים רותחים מהמיחם [לשו"ע, דלרמ"א די שלא נצטננו], כאשר המכשיר לא פועל, [ומותר לפותחו ככל כלי שמלאכתו לאיסור]. אך אסור להוסיף, מים מהברז, ואף שהיו בישול בגרמא, דהמכשיר לא פועל אלא כאשר השעון יפעילו ואז תתחיל פעולת הבישול, מ"מ, אין מתירים גרמא לכתח'ל, כמבואר, ברמ"א סי' של"ד, אמנם, אם אין אפשרות, אלא רק ע"י מים מהברז יאמר לגוי להוסיף, ואם אין גוי, יכול להוסיף בעצמו דהוי גרמא לצורך חולה.

להניח מאדי מים על הרדיאטור למנוע יבוש החדר

כנ"ל, יניח מים מרותחים מהמיחם. ואין בכך משום מיחזי כמבשל, כמו גבי פלאטה. [אך בס' שש"כ פכ"ג הע' צ' כתב בשם הגרשז"א שכשאר המים

מגיעים לחום שהי"ס בו מותר ואי"ז דומה למה שאסר המ"ב לתת בגד ע"ג התנור כיון שבבגד המים שבתוכו מתחממים קודם שמתאדים משא"כ במאדי המים שאין המים שבהם מתחממים אלא רק מתאדים ואין זה דומה לשימוש במכשיר אדים חמים בשבת כיון שהמים שבו מתחממים ממש מגוף החימום שבמכשיר].

הוספת מים רותחים מהמיחם לגיגית מים צוננים לצורך רחיצת תינוק או לספל מים לצורך נט"י

דין זה מתבאר מדברי השו"ע בסעי' י"ב, שכתב, מותר לצוק מים חמין לתוך מים צונן, ובלבד שהמים הקרים לא יגיעו לחום שהיד סולדת בהם.

להוסיף מים רותחים ע"ג כוס תה

אמנם, אין ללמוד מכאן, להתיר להוסיף מים רותחים מהמיחם לכוס תה אף שחם עדיין כיון דהתמצית שבו לא מבושלת, אך אם בישלה על האור מבעו"י מותר. וכן מותר להוסיף ע"ג מים חמים.

הלכות בורר

סי' ש"ח

בורר בבגדים, כלים ובספרים

מלאכת בורר במשכן הייתה בסממנים, מ"מ, אף שלא בגידולי קרקע יש איסור מלאכת בורר. כמבואר, בסוגיית הגמ' שבת ע"ד ע"ב, אמר רבא, האי מאן דעבד חביתא, חייב משום שבע חטאות, ופרש"י, בורר הצרורות הגסות מתוכן. אמר אביי, האי מאן דעבד חלתא, חייב אחת עשרה חטאות, ופרש"י, חלתא, כוורת של קנים, ואחת מהם, שבירר הקנים היפים ומשום בורר. וכה"ב במ"ב ס"ק ט"ו. (אמנם או"ש מקיל בספרים).

בורר במיני אוכלים

לא רק בברירת פסולת מאוכל יש איסור אלא אף בבורר מיני אוכלים מין ממין. ולא רק ב' מינים אלא אף יותר.

ג' התנאים לבורר באופן המותר

אוכל ביד ולא לתר, וסימנך "איל" משולש. אוכל, היינו להוציא את זה שחפץ להשתמש ולא להוציא את שלא חפץ. ביד ולא ע"י כלי, יש כלים האסורים מדאור' ויש מדרבנן. ולא לתר, היינו מיד ולא לאחר זמן, אף שמוציא את מה שחפץ בו.

תערובת

מלאכת בורר אסורה רק שהמינים בתערובת, כגון, מוציא בגדים מהארון, אין להוציא בגד שחפץ למחר בלילה, כיון דאינם נכרים לעצמם, משא"כ ספרים בארון אינם תערובת כיון שניכרים ולכן מותר להוציא ספר אף שלא לצורך לאלתר כגון בלילה לצורך מחר, אא"כ, אין הספר ניכר, שאין שם הספר כתוב עליו מבחוץ. [באר' שבת עמ' קל"ד בהערה י"ז כתב שהגרשז"א היקל בכך ולמעשה מורים רבים לאסור ובמקרה שהספרים ניכרים אך החדר חשוך אין איסור ובשם הגר"מ פיינשטיין לאסור].

לקרוא מעט כשבורר שלא לצורך

כאשר נוטל ספר מתערובת שלא לצורך, אף אם לוקח רק את הספר העליון, כגון שמונחים א' על השני על השולחן, הר"ז מלאכת בורר ויש לקרוא מעט מהספר, וע"י כך נחשב בורר לצורך.

מיון

כאשר רוצה לסדר, ואין לו חפץ במין א' יותר מאחר, כגון מיון משחקים, או סכו"ם לאחר הרחיצה, הביאו"ה בסעי' ג' מביא שהפמ"ג הסתפק בכך, אך הביאו"ה כתב דפשוט דהוא איסור דאור'.

סידור משחקים

עפ"י המבואר, יש איסור למיין מין ממין, ע"כ לא ימיינו בשבת כל משחק בפנ"ע אלא, יטאטאו את המשחקים לפינת החדר וימיינו רק במוצ"ש, או שיוציאו כל פעם משחק אחר וישחקו. וכן אין למיין קלפים ומדבקות, שרגילים ילדים למיין את הקלפים שאינם רוצים בפנ"ע ע"מ להחליפם.

מיון מכל הבא ליד

אף אם בשעת הלקיחה נוטל מכל הבא לידו, ואינו מקפיד מה יעלה בידו, אעפ"כ אין למיינם כל חפץ במקומו, אח"כ כשהם בידו ואינם בתערובת. מחזה אליהו בשם הגרשז"א והגר"ש"א. הובא בארחות שבת ח"א עמ' קע"ז. לכן אין לערוך את הסכו"ם על השולחן אלא סמוך לסעודה. וכן אין לסדר אחר התפילה את

הסידורים והחומשים אלא אם נוטל כ"א וקורא בו מעט כמש"נ.

להפריד ירקות ממרק ורוצה לאכול שניהם זא"ז

מעוניין להפריד ב' מיני אוכלים מעורבים ע"מ לאכול את הא' מהם מיד ואת הב' אחריו וכגון מרק המעורב בירקות ומעוניין לאכול את המרק בפנ"ע ואח"כ לאכול את הירקות, הגר"מ פיינשטיין אוסר, אך הגריש"א ועוד מתירים, דהואיל ועתיד לאכול את המין שמוציא בהמשך סעודתו נחשב לאלתר. [אורח"ש עמ' ק"ל הע' ט"ו].

סידור המאכלים אחר הסעודה

סוגי מאכלים הסמוכים זל"ז בצלחת, כגון, אורז וגזר, אסור להחזירם כ"א למקומו, אם נוגעים, ודאי שהוא איסור דאור', אך אם אינם נוגעים, תלוי, אם נראים כתערובת אסור, ע"כ העצה היא לאכול במקום החיבור בין שניהם וליצור שביל וע"י כך יפורדו המינים זה מזה עד שלא יראו כתערובת ואז יוכל להחזירם כ"א למקומו. (אין הצלחת מחברת). וכן הדין בכל דבר לפי עניינו כגון משחקים אם נראים תערובת אף שאינם נוגעים הרי הם תערובת.

עצה ליזהר ממכשול בעת החזרת מאכלים

יש להזהיר את בני הבית להתרגל לשים פסולת המאכלים, עצמות קליפות וכיו"ב, לתוך צלחת מיוחדת ולא להניח בתוך הצלחת כיון שאז קשה לעקרות הבית ליזהר מברירת המאכלים להפרידם זה מזה כ"א למקומו. וכנראה, שלזה התכוון רבי יהונתן אייבשיץ שמי שאינו חוזר מאה פעמים על הל' שבת ודאי נכשל באיסורים.

להוציא דבר מע"ג השולחן

להחזיר סלטים המונחים כ"א בצלחת נפרדת מע"ג השולחן אין איסור בורר, כשם שאין איסור להוריד כיסוי המיטה מעליה דאין על הפעולה שם בורר מין ממין.

שאלות מבית ההוראה

שע"י מורינו שליט"א יום ב' 19.00-20.00

אורח חייבנטילת ידיים

זמן הראוי לברך ברכת על נט"י של שחרית

שאלה. מהו הזמן הראוי לברך ברכת על נט"י של שחרית?

תשובה. יש לסמוך הברכה לתפילה וע"כ לא יברך מיד אחר שיתפנה אם יודע שיצטרך שוב, או שהולך להתפלל במקום מרוחק להרויח שיטת הרא"ש. [הרב שריה דבילצקי שליט"א נוהג לברך אחר ברכת ישתבח קודם יוצר מחמת שהתחייב בעשיית צרכיו].

ביאו"ה ס' ד' בשם החי"א. וע' במ"ב ב' הטעמים. דלרא"ש משום ידיים עסקניות ולרשב"א משום בריה חדשה.

בית הכנסת

תליית לוח לצורך לימוד על ארון

הקדש

שאלה. האם מותר לתלות לוח על ארון הקדש לצורך לימוד תורה?

תשובה. אסור. ואף אם הוא תשמיש דתשמיש, כגון שהספר מונח בתוך ארגז, בתוך הארון כיון דנעשה לכבוד, כתב השו"ע בס' קנ"ד, תשמישי קדושה, כגון, תיק של ספרים ומזוזות, ורצועות תפילין, וארגז שנותנין בו ס"ת או חומש וכסא שנותנין עליו ס"ת, ווילון שתולין לפני ההיכל, יש בהן קדושה וצריך לגזן. וכתב המ"ב בס"ק ט', מהגמ', דקמ"ל דלא נימא דלשמירה בעלמא עביד ולא לכבוד ואין על הארגז שם תשמישי קדושה. והתקשה בדברי השו"ע ברכה בשם תשובת ר"י בן הרא"ש, שכתב, שאותן תיבות המיוחדות לשום שם ספרים שלנו שהספרים מכוסים בנייר ובעור או בקרשים מקרי התיבה תשמיש דתשמיש, והרי קי"ל דבארגז שנותנין בו ס"ת אפילו הס"ת מונחת בתיק אפ"ה היו הארגז תשמישי קדושה כמבואר ב"ד סימן רפ"ב ס"ב, ותיך, אפשר דארגז שאני שעשוי לכבוד הס"ת כדאיתא בגמרא משא"כ באלו התיבות שעשוי רק לשמירה בעלמא.

שימוש חול בעמוד ההיכל

שאלה. יושב ללמוד בצד ארון הקדש ומניח כוס תה ע"ג קרן הבולטת מעמוד שנעשה לכבוד ההיכל?

תשובה. אסור. כנ"ל. כיון שנעשה לכבוד, אף תשמיש דתשמיש אסור לשימוש חולין.

ברכות

חיוב נשים במאה ברכות

שאלה. האם נשים חייבות במאה ברכות?

תשובה. בשו"ע ס' מ"ו סעי' ג', לא נמצא חילוק בפוסקים מאנשים, מ"מ כיון שאין להם אפשרות להשלים, דפטורות מציצית, תפילין, חזרת הש"ץ, קריה"ת וכיו"ב, י"ל שפטורות.

וכ"כ בס' הליכות ביתה סי' י"ג, סעי' א' ששמע כן מהגרשז"א אויערבך, וכ"כ בס' הליכות בת ישראל פ"ד, סקצ"ז בשם השבט הלוי, ח"ה, סי' כ"ג.

שבת/מוקצה

שימוש בשעון מעורר שבפלאפון

בשבת

שאלות מבית ההוראה

שע"י מוריניו שליט"א יום ב' 19.00-20.00

תפילין

שולח תפילין לחו"ל

שאלה. כיצד הדרך הראויה לשלוח תפילין לחו"ל?
תשובה. יניחו בארגז קשיח.

תפילה

המשיר השכיבנו באמצע קדיש להספיק תפילה בצבור

שאלה. נמצא בהשכיבנו והתחיל הש"ץ קדיש האם מותר להמשיך להתפלל ע"ה להספיק לתפילה בצבור?
תשובה. רק דבר קטן. וגם אם לא ימשיך אם יתחיל מעט אחר הצבור נחשב לתפילה בצבור.

ברכות

אכל ביסלי ורוצה לאכול לחם

שאלה. אכל ביסלי ורוצה לאכול לחם, האם יברך תחילה מעין ג'?
תשובה. כן. כיון דאינו דבר הגורר המאכל ואינו בא מחמת הסעודה. אם שכח לברך, לדעת השו"ע בס"י ר"ח סעי' י"ז ברהמ"ז לא פוטר דיסה ויש לברך מעין ג' אך המ"ב שם ובס"י קע"ו ס"ק ב' כתב שפוטר וע"כ סב"ל.

אכלה מזונות ושכחה לברך ויצאה

שאלה. אכלה מזונות ושכחה מלברך ויצאה מהבית וכעבור שעה נזכרה, מה תעשה?
תשובה. מספק תאכל שוב כזית ותברך ואם הייתה חייבת נפטרה בכך.

שבת / שהיה

להוריד קדירה שהיתה ע"ג קדירה על האש

שאלה. השהה מבעו"י קדירה ע"ג קדירה ובשבת נטל התחתונה האם מותר להניח העליונה ע"ג האש?
תשובה. לא. כיון שמותר להניח דבר יבש קר מהמקור שלא הושהה מבעו"י ע"ג קדירה והרי אסור על האש לכתחיל הרי שע"ג קדירה אינו כע"ג האש, לכן אסור להוריד, ובאול"צ הקיל לסמוך על שיטה דחוויה. בס' אול"צ ח"ב עמ' קל"ד הערה ח' כתב להקל, כיון שבשו"ע סעי' ח' הביא מח' הראש' האם קדירה ע"ג קדירה הוי כע"ג האש והכריע להקל שאינו ע"ג האש ומותר ליתנו שם, מ"מ לגבי להוריד יודה להקל שנחשב כע"ג האש, ע"ש.

מוקצה

להכין פטיש לצורך פצוח אגוזים

בלילה למחר

שאלה. האם מותר להכין מוקצה שמלא"ל בלילה לצורך שימוש מחר?

מתפקידו הוא לסייע בהכנת הירקות, כיצד יש לו לנהוג?
תשובה. אסור לו לסייע, ואם אין ברירה יש לו לעזוב את עבודתו, כיון דמסייע בדבר עבירה, דכל הירקות אסורים באכילה משום ספיחין, וקדושים בקדושת שביעית, דהיתר המכירה אינו כלום.

חשך משפט שכנים

לדרוש מבעל דירה שאינו גר בדירתו לקחת חפציו מהמקלט

שאלה. האם דייר שעזב את הדירה יכול להשאיר חפציו במקלט או רשאים השכנים לדרוש שיקחם?
תשובה. רשאי בעל הדירה להניחם. כיון דיש לו דירה שם, יש לו זכות שימוש במקלט.

למחות בשכן שלומד בקול רם באמצע הלילה

שאלה. האם יש רשות לשכנים למחות בשכן הלומד באמצע הלילה בקול רם?
תשובה. לא. כמבואר בס"י קנ"ו סעי' ג'. אמנם ראוי לשכן להתחשב. [הגר"ח קניבסקי שליט"א סיפר, שבהיותו בחור בישיבת לומז'ה בפ"ת, נהג להשכים קודם התפילה וללמוד בקול רם במרפסת הישיבה, משהשכנים מחו בו, שאל למרן החזו"א והורה לו שאינו צריך לחוש].

אונאה

קנה לחמניה וגילה שהיא יקרה יותר א"צ לשלם ההפרש

שאלה. ביקש לקנות לחמניה, וכשהגיע לביתו שם לב שהיא מקמח מלא ויותר יקרה, האם יש לו לשלם ההפרש?
תשובה. כן. כיון שסו"ס נהנה, ואף שמתחילה לא היה חפץ בה. כשם שאסור להונות לקוח כן אסור להונות מוכר.

מיקוץ

היז אבן אם חייב עליה משום בור

שאלה. נתקל באבן והלכה מחמת כן למקום אחר והוזק בה אחר אם חייב?
תשובה. כן. אעפ"י שאין דרכם של בני"א להתבונן בדרכים, מ"מ לא היה לו להשתגע כולי כמבואר בסמ"ע תי"א ס"ק ו'.

שונות

בני"א לחברו

שאלה. משפ' מקיימת בביתה מכירה קבועה ומודיעה מידי שבוע בפרסום מקומי על כל שינוי בזמני הפתיחה ופעם א' שכחו וכעת יש להם שמחה משפחתית, האם יש לחוש שמא יבוא קונה ויצטער שסגור?
תשובה. ראוי שא' מבני הבית ישאר דוספק צער בני"א לחברו חמור ממצות חסד.

שאלה. האם מותר להשתמש בשעון מעורר שבפלאפון בשבת?
תשובה. מותר. הדיום רגילות בכך ואין לתלות שהצלצול של שיחה.
כתב הב"י בס"י רנ"ב דלא חיישין להשמעת קול, וברמ"א כתב בסעי' ה' דחיישין. עוד כתב, דמותר להעמיד כלי משקולת שקורין זייגער מע"ש, אעפ"י שמשמע קול להודיע השעות בשבת, כי הכל יודעים שדרכן להעמידו מאתמול. וכן י"ל בפלאפון שהרגילות כיום, להשתמש בשעון מעורר שבו וע"כ אין לתלות שהצלצול, הוא של שיחה. [ומש"כ בארחות שבת ח"ב, בשם ר"ש אויערבך, שאסור כמו אופניים וכלי שיר, כוונתו משום אוושא מילתא, ולפי המבואר מותר.]

מלאכות

ניעור כובע רטוב מגשם

שאלה. האם מותר לנער כובע שנרטב מהגשם?
תשובה. מותר בנחת, כמו בשלג. כמבואר בס"י ש"ב בביאו"ה.

יורה דעה בשר בחלב

הכשר שיניים תותבות מבשר לחלב

שאלה. האם צריך לזוהר בשיניים תותבות, מפני בליעת בו"ח?
תשובה. לא. כיון דאוכלים בכלי שני ואף פחות מכך וע"י כף ואין הי"ס בו ועוד שא"א להקפיד בכך, וכן הדין גבי סתימות שתלים וכיו"ב.

טבילת כלים

טבילת מכשיר חשמלי ללא התקע

שאלה. טבלו מכשיר חשמלי ללא התקע האם צריך לטובלו שוב?
תשובה. כן. אג"מ. אך בלא ברכה, כיון שיש מקילים. עי' מנ"י ח"ג סי' ע"ז.

טבילת כלי בשלג

שאלה. האם אפשר לטבול כלי בשלג?
תשובה. השו"ע בס"י ר"א סעי' ל' כתב שמקוה משלג כשר, והרמ"א מחמיר עד לכשיפשיר, וכן פסק בפת"ש. ובברכ"י פי' שכן כוונת השו"ע ומתלונן מדוע לא פי'.

צדקה

פריטת שטר מפרוטות צדקה

שאלה. האם מותר לפרוט מכספי צדקה המונחים בקופה?
תשובה. מותר. אין שום חלות הקדש על המעות, אלא התחייבות בלבד ליתן סכום המונח שם. ע"כ מותר ליתן שטר גדול וליקח מטבעות פרוטות. ואין לאסור משום שהקופה זכתה לבעל המוסד, כיון שמחזיר את אותו סכום שלקח.

שביעית

סיוע בהכנת ירקות בכשרות רגילה

שאלה. משמש כמשגיח כשרות באולם שמחות מטעם כשרות רגילה, וחלק

תשובה. יש לומר לו שאמנם טוב לגרוס מעט מ"מ, ה' אוהב שאוהבים את התורה וכשמבינים אוהבים.

תשובה. מותר. כיון שהוא צורך השבת. וק"ו מלולב שאינו מוקצה בליל יו"ט כמבואר במנח"ש.

לטרור להביא כלי שמלאכתו להיתר שיש לו כלי שמלאכתו לאיסור לפניו

שאלה. יש לו כלי שמלאכתו להיתר אצל השכנים האם צריך להביאו או שמותר להשתמש בכלי שמלאכתו לאיסור שיש לפניו?
תשובה. אם אפשר בקל ואם לא מותר להשתמש. אמנם, המ"ב מביא ראיה ממקלות להפסטת העור שבלעדיהם היה טורח ואעפ"כ לא השתמשו בהם אך צ"ע. ע"י סי' שח שעה"צ י"ג. וכן מקיל באג"מ.

מלאכות

פתיחת ניר טואלט במקום דיבוקו
שאלה. האם מותר לפתוח ניר טואלט הדבוק בתחילתו?
תשובה. כן. דהוי הדבקה ארעית כמו בפלסטר. ומותר אף למחמירים שנעשה לזמן שעומד בחנויות, משום כבוד הבריות. ובאפשר יעשה כלאחר יד.

להניח קטן שאינו בנו ליד מתג ע"מ שידליק

שאלה. האם מותר להניח קטן אינו בנו ליד מתג ע"מ שידליק או יכבה?
תשובה. לא. דספי ליה בידיים, כמבואר בגמ' שבת צ' ע"ב, נותן שרץ לקטן לשחק בו דברור שיאכל. ואינו רק משום שקטן עושה לדעת אביו.

יורה דעהבשר בחלב

המתנת קטן בין בשר לחלב
שאלה. מאיזה גיל צריך להפריש קטן ו' שעות בין בשר לחלב?
תשובה. בשו"ת חלקת יעקב מבואר מגיל 9. עד אז ימתינו אם אפשר רק שעה משום הזוהר שמקפיד שלא לאכול בזמן אחד. [וכן המנהג, שילדים אוכלים צהריים בשר, ובערב אוכלים חלבי וישנים מוקדם].

המתנת ו' שעות אחר מאכל שנגע בבשר

שאלה. אכל פיתה שהיה בו נקניק אם צריך להמתין ו' שעות?
תשובה. לא. כיון דהוי יבש ללא רוטב.

חציצה

שאלה. שכחה לנקות האף?
תשובה. אם לא מרגישה שיש משהו, אין לחוש.

מעשרות

חיוב מעשר לדברים הניתנים לטעם

שאלה. האם גת [צמח שדרך הנאתו בלעיסה] חייב במעשרות?
תשובה. לא. כיון דהוי יבש ללא רוטב.

תשובה. לא. כמבואר גבי קני סוכר בסי' של"א [בפת"ש ס"ק ג']. וכן הדין בתמציות תה או תבלינים כגון נענע וכיו"ב הניתנים לטעם בלבד.

שכנים

בנו על הגג וסתמו הניקוז האם על כל הדיירים להשתתף

שאלה. בנה על הגג וכיון את צינור הניקוז למקום אחר בגג ואח"כ בנה אחר ואין למים המצטברים להיכנס להתנקז מי חייב?
תשובה. אעפ"י שהגג של כולם, מ"מ כיון שקיבלו העליונים רשות לבנות, לא נתנו ע"מ להיזק, ע"כ שניהם חייבים ואין המאוחר חייב לבדו, דשניהם שינו.

מאפיל על דוד שמש

שאלה. בנה על הגג והאפיל על דוד שמש האם חייב להעלות הדוד על גגו?
תשובה. כן. כמבואר לעיל ובעל הדוד מוחזק במקום. אמנם אם בנו בנין ומאפיל פטורים כיון דהעיר נועדה לבניה.

שכירות פועלים

יודע מראש שלא יוכל לעמוד בתנאי שכירות

שאלה. ראש כולל, המתנה טרם קבלת אברך שאינו מקבל המאחרים והנעדרים, האם מותר לאברך שידוע שלא יוכל שלא להיעדר, להתקבל?
תשובה. לא. כיון שמתנה מראש. ואין לומר כיון שברשות ראה"כ יכול לשולחו, דסו"ס משקר.

גניבה וגזילה

עלה על אוטובוס לצורך תחנה אחת ולא היה לו לשלם וירד אם צריך לשלם

שאלה. היה לו כרטיס מעבר ב"רב-קו" וראה אוטובוס מגיע, וצריך רק תחנה א' ועלה וראה שאין לו מעבר, ואלמלי כן לא היה עולה וביקש לירד אך הנהג לא פתח הדלת רק בתחנה, ולמעשה נתקיימה מחשבת הנוסע אם חייב?
תשובה. אם אכן לא ידעה שאין לו בכרטיס אפשרות נסיעה ללא תשלום אינו צריך לשלם דהוי כשדה שאינה עשויה ליטע שמשלם רק ההוצאה והדין שבאריס פטור כיון שלא ההנהג כלל דיכול היה לעשות לבד הכ"נ יכול היה ללכת ברגל אמנם אם ידע שאין לו חייב. סי' שע"ה.

שונות מיטת קומותיים

שאלה. האם ראוי שלא לישון במיטת קומותיים במיטה התחתונה?
תשובה. מותר.

ילד שאוהב לגרוס ללא הבנה

שאלה. כיצד לנהוג בילד שאוהב לגרוס משניות ללא הבנה?

כתב בשערי תשובה סי' תקמ"ה, בבר"י כ' תשובת כת"י מהר"י הלוי ממרו"ש שהיה קדמון ושואל שאלות מן השמים ומשיבים לו ושאל אם מותר לכתוב פי' פסוק הלכה בחה"מ והשיבו לו אוהב ה' שערי ציון המצוינים בהלכה שמחדשים חידוש בהלכה ומעמידים אותם על בורי' אותם שערים נאהבים יותר מכל משכנות יעקב וכל אותם החושבים מחשבות וסברות בהלכה חמורה ובפוסקים החמורים אוהב ונחמד לפני המלך העליון ואם על אבידת כסף הותר מלאכה בחה"מ כ"ש וכ"ש שיש לחוש על אבידת המרגליות היקרות שהם סברות ומחשבות התורה היקרה שיש לכותבם שלא ישתכחו ויאבדו וכל הכותב אותו מקבל שכר עליהם זה פירשו לו ושמו בפי אמת.

להנצחות ותרומות 0527656274

